

Een realisatie van:

In opdracht van:

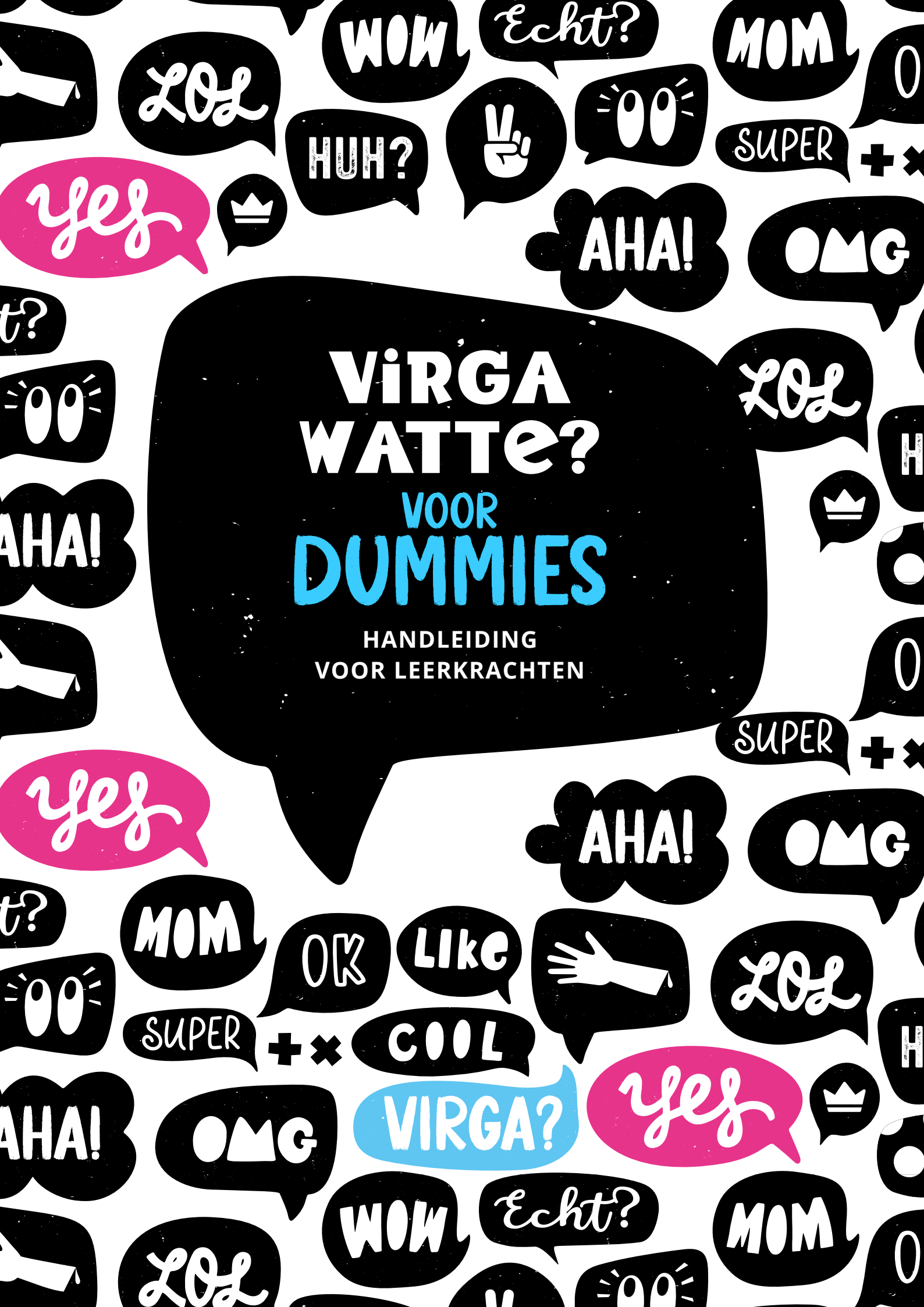

Met de steun van:

**VIRGA
WATTE?**
**VOOR
DUMMIES**

HANDLEIDING
VOOR LEERKRACHTEN

Een realisatie van:

Met dank aan:

Ingrid Bosmans - Leerkracht 5de leerjaar, KT-scholengroep, campus Tuinwijk

Anneleen Vuurstaek - Lector godsdienst, Bachelor secundair onderwijs, Hogeschool UCLL

Ron Claessens - Lector muzische vorming (Bachelor lager onderwijs) en project kunstvakken (Bachelor secundair onderwijs), Hogeschool UCLL

Bert Maes - Communicatieverantwoordelijke Lerarenopleiding, Hogeschool UCLL

Kenny Stals - Stafmedewerker communicatie, Hogeschool UCLL

Kapitan - Concept en creatie

Medialife - Video

VIRGA WATTE? VOOR DUMMIES

WELKOM IN DE VIRGAWATTE?-TOOLKIT:

een interactieve box over het vroeger, nu en de toekomst van de Virga Jessefeesten.

Je lessen worden er als bij wonder door gevuld met inspirerende opdrachten, spannende hoorspelen en verrassende invalshoeken op een eeuwenjonge traditie. Met dit kant-en-klaar materiaal in een modern jasje kun je direct van start. Verwacht je dus aan een ontdekkingstocht op sneakers, eerder dan op sandalen.

Het thema van deze editie, '(H)echt zijn', is in deze digitale tijden actueler dan ooit. Authenticiteit en verbondenheid zijn waarden die doorheen de 18 opdrachten van deze toolkit werden verweven.

Alle opdrachten vind je beschreven in deze handleiding en worden telkens klassikaal, individueel of in groepsworkshop aangeboden. Het staat jou als leerkracht vrij om bepaalde opdrachten klassikaal, individueel of in groep te laten uitwerken. Deze VIRGAWATTE?-toolkit bevat een zeer gevarieerd aanbod aan opdrachten. Niet elke leerling zal of moet elke opdracht afgewerkt hebben. Je kan na elk werkmoment een terugkoppeling inlassen waarbij de leerlingen hun ervaringen of bevindingen kunnen delen met de klasgroep.

Bij elke opdracht staat vermeld:

- het boxnummer
- omschrijving van de opdracht
- de voorziene werkvorm
- het nodige materiaal dat voorzien is in de box
- extra materiaal dat door de leerkracht wordt voorzien
- of er extra kopieerbladen nodig zijn voor deze opdracht

Voor de leerlingen zijn er in de VIRGAWATTE?-toolkit opdrachtenboekjes voorzien. In de boekjes vinden de leerlingen alle opdrachten, voorzien van de nodige QR-codes. Voorzie voor de opdrachten met QR-code laptops, chromebooks of GSM's met oortjes of hoofdtelefoon.

Wij genieten graag mee van de vlijtige leerlingen die met de VIRGAWATTE?-toolkit aan de slag gaan. Deel dus gerust sfeerbeelden, kunstwerken, liederen, feestjes in de klas... met de tag: **#VIRGAWATTE**

Alvast bedankt!

DE VIRGAWATTE?-TOOLKIT

18 INTERACTIEVE OPDRACHTEN

STAP 1

Kies een opdracht met je team of klas.

STAP 2

Lees de opdracht in de handleiding.

1

VIRGAWATTE? STARTPUNT

KLASSIKALE
OPDRACHT

2 **MIRAKELS,
GELOOF EN WETENSCHAP**
De schaliedekker

GROEPS-
OPDRACHT

3 **VOOROORDLEN
IN ALLE VORMEN**
Het kind van de Morin

GROEPS-
OPDRACHT

7 **DE VIRGA JESSE
IN HAAR BLOOTJE**
Een eigenwijs *fashion icon*

INDIVIDUELE
OPDRACHT

8 **ROTTEN?**
Gezelliger dan het klinkt

Wat is er nu gezellig aan

ROTTEN?

INDIVIDUELE
OPDRACHT

9 **DE WEG KWIJT**
De dolende man

GROEPS-
OPDRACHT

13 **DE DIEF ...**
Eind goed, al goed?

GROEPS-
OPDRACHT

14 **HISTORISCHE WAARHEDEN**
De Langeman

KLASSIKALE
OPDRACHT

15 **WENS**
Wat wens jij de wereld toe?

INDIVIDUELE
OPDRACHT

STAP 3

Neem de bijhorende kaarten en/of het materiaal die bij de opdracht vermeld staan en voer de opdracht uit.

STAP 4

Berg achteraf al het gebruikte materiaal terug op in de doos.

4 NIET VAN GISTEREN

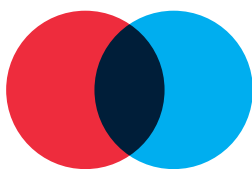
Een streepje geschiedenis

GROEPS-OPDRACHT

5 TRADITIE

De ommegang door de eeuwen heen

GROEPS-OPDRACHT

6 DE BASILIEK

360° tour doorheen het gebouw

Waar bevindt zich het
TINNABULUM
?

GROEPS-OPDRACHT

10 'JA' ZEGGEN

Engagement

JAAAA! JA!
GE KUNT OP MIJ REKENEN!
YEP
JA!
COUNT ME IN! OUI

GROEPS-OPDRACHT

11 REIZEN NAAR MORGEN

Brief aan je 7 jaar oudere zelf

INDIVIDUELE OPDRACHT

12 FEEST IN DE STAD

Zing je eigen lied

KLASSIKALE OPDRACHT

GROEPS-OPDRACHT

16 GEDRAGEN WORDEN

Over skateboards en andere dragers

GROEPS-OPDRACHT

17 ERWTENSOEP

Koken voor het goede doel

GROEPS-OPDRACHT

18

IN THE POCKET!
WAT NEEM JE MEE?

KLASSIKALE OPDRACHT

Liever digitaal?
Je kan deze handleiding
hier downloaden

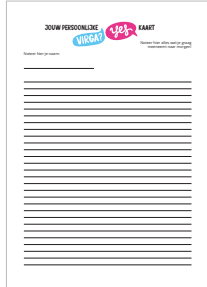

Liever video?
Je kan een unboxing video
hier bekijken

**HEEFT ER
IEMAND EEN
MIRAKEL
BESTELD?**

1 De VIRGA JESSEFEESTEN OP MAAT VAN TIENERS

Leergebied Geschiedenis - Levensbeschouwing	
<p>Omschrijving</p> <p>Scan de QR-code om de video te starten</p> 	<p>Introductie van het thema</p> <p>Bekijk samen met de klas de Virga Watte?-video. In deze video worden de leerlingen getriggerd door het thema. Samen gaan we op ontdekkingstocht doorheen verschillende opdrachten.</p> <p>In het midden van de video zal gevraagd worden om de video te pauzeren. Neem dan de puzzelstukken van het glasraam. De leerlingen mogen de stukken samenleggen tot het volledige glasraam dat kan opgehangen worden aan het bord of bij voorkeur aan het raam.</p> <p>Elke leerling krijgt een VIRGAYESI!-kaart (deze vind je achteraan deze handleiding bij de kopieerbladen). Hierop noteren ze bij elke opdracht of op het einde van de reeks wat ze onthouden van deze ontdekkingstocht. De leerlingen verzamelen zelf notities bij de verschillende opdrachten op dit invulblad.</p>
<p>Werkvorm</p>	<p>Klassikaal</p>
<p>Materialen voorzien in de box</p>	<p>18 Puzzelstukken van het glasraam in een kartonnen postdoos</p>
<p>Extra materialen voorzien</p>	<p>Digibord of laptop met beamer</p>
<p>Kopieerbladen</p> <p>Scan de QR-code voor de digitale versie</p> 	<p>Persoonlijke VIRGAYESI!-kaart (printen of kopiëren voor elke leerling)</p>

2 MIRAKELS, GELOOF EN WETENSCHAP. DE SCHALIEDEKKER

Leergebied Geschiedenis - Levensbeschouwing	
<p>Omschrijving</p> <p>Scan de QR-code om de video te starten</p> 	<p>Stap 1: De leerlingen scannen de QR-code. Ze krijgen een filmpje te zien over het verhaal van de schaliedekker. In het filmpje wordt de link gelegd met moderne verhalen, want het verhaal van de schaliedekker herinnert ons aan de arbeidsongevallen van vandaag. Zo worden er heel wat krantenartikels getoond over hedendaagse ongevallen. Zijn dit ook mirakels?</p> <p>Stap 2: Aan de leerlingen wordt gevraagd of er nu ook nog mirakels bestaan. Aan de hand van 7 vragenkaartjes gaan de leerlingen in hun groepje in gesprek. Stimuleer de leerlingen om ook elkaars meningen in vraag te stellen, maar ook om je eigen mening te verdedigen. Let wel, er zijn geen juiste of foute antwoorden op de vragen.</p>
Werkvorm	Groepsopdracht
Materialen voorzien in de box	7 vragenkaartjes uit het kaartspel
Extra materialen voorzien	Tablet, chromebook of gsm met QR-scanner met oortjes of hoofdtelefoon
Kopieerbladen	/

3

VOOROORDLEN IN ALLE VORMEN HET KIND VAN DE MORIN

Leergebied **Geschiedenis - Levensbeschouwing - Maatschappelijke vorming / Mens en samenleving**

Omschrijving

Stap 1: De leerlingen lezen het verhaal van 'Het kind van de Morin'.

Stap 2: De leerlingen nemen de kaartenset. Op 2 personagekaarten vinden ze de QR-code. De leerlingen beluisteren het luisterspel, waarin het verhaal in een modern jasje werd gegoten.

Stap 3: De leerlingen nemen de kaartenset met de foto's. Bij elke foto stellen ze zich de vraag of ze deze persoon zouden helpen. Waarom wel of waarom niet? Ze gaan hierover samen in gesprek. Hierna draaien ze de kaarten om. Aan de achterkant krijgen ze achtergrondinformatie over elke persoon. Klopt hun eerste gedacht over deze persoon? Waren er vooroordelen? Waarop had je je mening gebaseerd? Zou je je mening nu veranderen? Waarom?

Luister naar de personages via de QR-code in het kaartspel

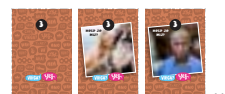

Werkvorm

Groepsopdracht

Materialen voorzien in de box

Kaartenset (6 fotokaarten en 2 personagekaarten)

Extra materialen voorzien

/

Kopieerbladen

/

4

Niet van gisteren. Een streepje geschiedenis.

Leergebied Geschiedenis	
<p>Omschrijving</p> <p>Scan de QR-code om het Bookwidget te starten</p> 	<p>Stap 1: De leerlingen lezen de informatie over de Ommegang.</p> <p>Stap 2: De leerlingen scannen de QR-code om het Bookwidget te openen. In het Bookwidget krijgen ze een tijdslijn te zien waarop reeds een aantal historische gebeurtenissen geplaatst zijn in de tijd.</p> <p>De leerlingen slepen de andere gebeurtenissen naar de juiste periode op de tijdslijn. Wanneer ze de gebeurtenis juist plaatsen, verschijnt er een groen vinkje.</p> <p>Let op! Wanneer de leerlingen de opdracht afgewerkt hebben, klikken ze op het vuilbakje. Zo kunnen andere leerlingen de opdracht ook afwerken.</p>
Werkvorm	Groepsopdracht
Materialen voorzien in de box	/
Extra materialen voorzien	Tablet, chromebook of gsm met QR-scanner met oortjes of hoofdtelefoon
Kopieerbladen	/

5

TRADITIE DE OMMEGANG DOOR DE EEUWEN HEEN

Leergebied **Geschiedenis - Aardrijkskunde**

Omschrijving

Stap 1: De leerlingen lezen de informatie over de Ommegang.

Stap 2: De leerlingen scannen de QR-code om de website van ArcGIS StoryMaps te openen.

Op deze website vinden de leerlingen een stadsplan van Hasselt. Op het stadsplan staan een aantal nummers. Deze nummers verwijzen naar de bijhorende foto's. Elke foto is een fragment uit een voorgaande Ommegang of van de straatversieringen. De leerlingen gaan op zoek binnen het stadsplan. Herkennen ze de locaties? Hoe ziet het er nu uit op die plek? Is Hasselt erg veranderd?

Op de website kunnen ze met de muis de foto's ook terug in de tijd bekijken. Door erover heen te schuiven zien ze de originele foto en hoe die plaats er nu uitziet.

Stap 3: Door een blauwe of rode folie over de foto's te leggen zien ze de locatie terug in de tijd, of anno 21ste eeuw.

Scan de QR-code om de video te starten

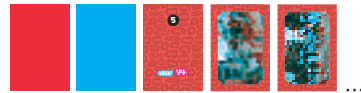

Werkvorm

Groepsopdracht

Materialen voorzien in de box

Groene en blauwe folie
Beeldkaarten

Extra materialen voorzien

Tablet, chromebook of gsm met QR-scanner met oortjes of hoofdtelefoon

Kopieerbladen

/

6

**De BASiLiek
360° TOUR DOORHEEN HET GEBOUW**

Leergebied Geschiedenis - Levensbeschouwing	
<p>Omschrijving</p> <p>Scan de QR-code om de 360° tour te starten</p> 	<p>Stap 1: De leerlingen lezen de informatie over de basiliek.</p> <p>Stap 2: De leerlingen scannen de QR-code. Hierdoor komen ze op de website met de 360° tour. De leerlingen gaan op ontdekking door de basiliek. Alle belangrijke voorwerpen staan aangeduid. De leerlingen leren alle delen van de basiliek kennen door de bijhorende tekstjes te lezen.</p> <p>Stap 3: Bij deze opdracht horen ook 6 vragenkaartjes. Op elk kaartje staat een woord. Elk woord is een belangrijk item uit de basiliek. Kunnen ze het woord uitleggen of situeren waar dit voorwerp zich bevindt?</p>
Werkvorm	Groepsopdracht
Materialen voorzien in de box	6 woordkaarten
Extra materialen voorzien	Tablet, chromebook of gsm met QR-scanner met oortjes of hoofdtelefoon
Kopieerbladen	/

7

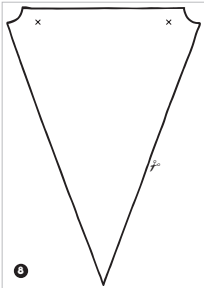
DE VIRGA JESSE IN HAAR BLOOTJE EEN EIGENWIJS FASHION ICON

Leergebied Geschiedenis - Artistieke vorming - Beeld		
Omschrijving	<p>Stap 1: De leerlingen lezen de informatie over het Virga Jessebeeld.</p> <p>Stap 2: De leerlingen lezen hoe het beeld door de tijd is aangepast en veranderd. Ze ontdekken dat het beeld vroeger versierd werd met aangepaste kledjes.</p> <p>Stap 3: De leerlingen ontwerpen hun eigen versie van het Virga Jessebeeld. Ze maken een eigen outfit voor het beeld.</p> <p>Voorzie zeker extra materiaal dat ze hiervoor kunnen gebruiken.</p>	
Werkvorm	Individuele opdracht	
Materialen voorzien in de box	Glittersteentjes	
Extra materialen voorzien	Materiaal naar keuze om het sjabloon te versieren	
Kopieerbladen Scan de QR-code voor de digitale versie 	Sjabloon van de Virga Jesse (printen of kopiëren voor elke leerling)	

8

**ROTTEN
GEZELLIGER DAN HET KLINKT**

Leergebied Maatschappelijke vorming / Mens en samenleving - Artistieke vorming - Beeld	
Omschrijving	<p>Stap 1: De leerlingen lezen de informatie over de rotten tijdens de Virga Jessefeesten.</p> <p>Stap 2: De leerlingen versieren hun eigen vlag feestelijk.</p> <p>Stap 3: In de box is een touw voorzien om alle vlagjes aan op te hangen. Zo wordt het ook feest in de klas.</p>
Werkvorm	Groepsopdracht
Materialen voorzien in de box	Touw
Extra materialen voorzien	Materiaal naar keuze om de vlagjes feestelijk te versieren
Kopieerbladen Scan de QR-code voor de digitale versie 	Template van de vlag (printen of kopiëren voor elke leerling)

9

DE WEG KWIJT DE DOLENDE MAN

Leergebied Geschiedenis - Levensbeschouwing	
Omschrijving Scan de QR-code om de audio te starten 	<p>Stap 1: De leerlingen scannen de QR-code en beluisteren een hoorspel. Het hoorspel is een hedendaagse versie van het verhaal van de dolende man.</p> <p>Stap 2: De leerlingen nemen de kaarten uit de kaartenset. De kaarten bestaan uit een mix van open vragen en stellingen. Om de beurt nemen ze een kaart van de stapel en gaan ze hierover in gesprek met elkaar.</p>
Werkvorm	Groepsopdracht
Materialen voorzien in de box	Kaartenset met 12 kaarten
Extra materialen voorzien	Tablet, chromebook of gsm met QR-scanner met oortjes of hoofdtelefoon
Kopieerbladen	/

10 'JA' ZEGGEN ENGAGEMENT

Leergebied **Levensbeschouwing - Maatschappelijke vorming / Mens en samenleving**

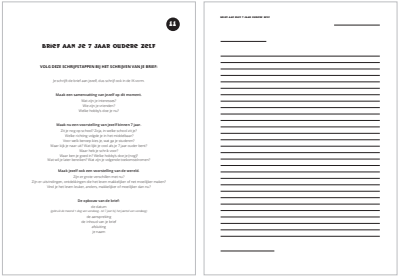
<p>Omschrijving</p> <p>Scan de QR-code om de getuigenissen te starten</p> 	<p>Stap 1: De leerlingen lezen de uitleg over de helpende handen achter de Virga Jessefeesten.</p> <p>Stap 2: Aan de hand van de QR-code komen ze achter de beweegredenen van enkele betrokkenen.</p> <p>Stap 3: De leerlingen beantwoorden de vragen van de betrokkenen met de opiniekaartjes. Daarnaast vullen ze het kaartje aan om ook in te gaan op hun persoonlijke mening.</p>	
<p>Werkvorm</p>	<p>Groepsopdracht</p>	
<p>Materialen voorzien in de box</p>	<p>Opiniekaartjes</p>	
<p>Extra materialen voorzien</p>	<p>Tablet, Chromebook of smartphone met QR-scanner met oortjes of hoofdtelefoon</p>	
<p>Kopieerbladen</p>	<p>/</p>	

JAAA!! JA!
JA!
 YEP
 COUNT ME IN!
 Ge KUNT OP MIJ REKENEN!
 OUI

11

REIZEN NAAR MORGEN BRIEF AAN JE 7 JAAR OUDERE ZELF

Leergebied Nederlands	
Omschrijving	<p>Stap 1: De leerlingen lezen de uitleg over het getal 7. Ze ontdekken dat het getal 7 een speciaal getal is, dat vaak terugkomt in verhalen, feesten...</p> <p>Wanneer de volgende Virga Jessefeesten plaatsvinden, zullen ze 7 jaar ouder zijn. Aan de hand van enkele kaartjes proberen ze zich een voorstelling te maken van zichzelf over 7 jaar.</p> <p>Stap 2: De leerlingen schrijven een brief aan zichzelf, over 7 jaar. Op de brief staan reeds enkele richtvragen waarop ze zich kunnen baseren, vragen die ze zichzelf kunnen stellen.</p> <p>Stap 3: De leerlingen steken de brief in de bijhorende omslag. Ze noteren ook hun adres op de brief. Wie weet, krijgen ze over 7 jaar post van zichzelf.</p>
Werkvorm	Individuele opdracht
Materialen voorzien in de box	Kaartenset + briefomslagen
Extra materialen voorzien	/
Kopieerbladen Scan de QR-code voor de digitale versie 	Instructieblad en briefhoofd (printen of kopiëren voor elke leerling)

12 FEEST IN DE STAD ZING JE EIGEN LIED

Leergebied Artistieke vorming - Muziek

<p>Omschrijving</p> <p>Scan de QR-code om het luisterfragment te starten</p> 	<p>Stap 1: De leerlingen scannen de QR-code, lezen over de volksfiguur Jos Tuts en luisteren naar zijn lied over de Virga Jessefeesten en vertalen zijn sappig Hasselts dialect.</p> <p>Stap 2: De kinderen bekijken de video van het lied 'Oas levreuke'. Ze studeren het refrein en het ritmisch stukje op castagnetten in. Vervolgens verzinnen ze een eigen strofe. Ze dienen hierbij rekening te houden met de woorden in rijm, het aantal lettergrepen en het zinnen in het ritme. De inhoud van de strofe wordt door de kinderen zelf bepaald.</p> <p>Stap 3: Bij de laatste video op de webstek werd de zang verwijderd. De kinderen kunnen nu hun eigen teksten luidkeels meezingen. Aan het eind van het werkmoment of van de toolkit kan het lied met de gehele klas worden gezongen.</p>	
<p>Werkvorm</p>	<p>Groepsopdracht</p>	
<p>Materialen voorzien in de box</p>	<p>Castagnetten</p>	
<p>Extra materialen voorzien</p>	<p>Materiaal nodig naar eigen keuze</p>	
<p>Kopieerbladen</p>	<p>/</p>	

De Dief EIND GOED, AL GOED?

Leergebied Geschiedenis - Nederlands - Artistieke vorming	
Omschrijving	<p>De leerlingen lezen het begin van het verhaal van "De dief". Het verhaal laat het einde open. Het is nu aan de leerlingen om het verhaal verder af te werken.</p> <p>De leerlingen krijgen vrij de keuze op welke wijze ze dit verhaal afwerken:</p> <ul style="list-style-type: none">• het verhaal verder schrijven• een stripverhaal tekenen• een toneeltje maken• een tekening over maken• een filmscript schrijven• ... <p>SPOILER ALERT! Het echte einde...</p> <p>Wanneer de dief met een volle zak terug over het hek wilt klimmen, blijft hij boven op het hek vasthangen. Hierdoor kunnen voorbijgangers tijdig de agenten waarschuwen. Zij kunnen de dief op heterdaad betrappen. Alweer een mirakel van de Virga Jesse?!</p>
Werkvorm	Groepsopdracht
Materialen voorzien in de box	Het verhaal van "De dief" staat in het opdrachtenboekje van de leerlingen
Extra materialen voorzien	/
Kopieerbladen	/

14

HISTORISCHE WAARHEDEN DE LANGE MAN

Leergebied **Geschiedenis - Maatschappelijke vorming / Mens en samenleving**

<p>Omschrijving</p> <p>Scan de QR-code om de video's te starten</p> 	<p>Stap 1: De leerlingen lezen de informatie over de Lange Man. Hierbij scannen ze de QR-code. In de video laten we de Lange Man zelf eens aan het woord.</p> <p>Stap 2: De leerlingen lezen de uitleg over Hendrik en Katrien. Ook hierbij scannen ze de QR-code. In deze video horen ze een gesprek tussen Hendrik en Katrien. Maar..... Wat klopt volgens Katrien NIET aan het verhaal van de Lange Man?</p> <p>Antwoorden:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De erwten werden niet geschonken door een Spaanse Edelman maar van een Zonhovenaar. • Het uitdelen van voedsel aan mensen in armoede was al veel eerder in gebruik. • De huidige versie van Don Christophe gaat pas mee sinds 1810. Hij is dus nog niet zo oud als hij zelf zegt. <p>Stap 3: Doe de roddeltest! De leerlingen nemen elk een roddelkaartje en gaan op de juiste volgorde staan, die overeenkomt met de prentjes op de kaarten. De leerkracht fluistert een kort verhaal in bij de eerste leerling. Elke leerling vertelt het verhaal verder aan de volgende. Hoe eindigt het verhaal bij de laatste leerling?</p>
--	---

Werkvorm	Klassikale opdracht
-----------------	---------------------

Materialen voorzien in de box	Roddelkaartjes	
--------------------------------------	----------------	--

Extra materialen voorzien	Tablet, chromebook of gsm met QR-scanner met oortjes of hoofdtelefoon
----------------------------------	---

Kopieerbladen	/
----------------------	---

15

WENS WAT WENS JIJ DE WERELD TOE?

Leergebied Levensbeschouwing - Maatschappelijke vorming / Mens en samenleving	
Omschrijving	<p>Stap 1: De leerlingen lezen de achtergrondinformatie over deze opdracht.</p> <p>Stap 2: Voor elke leerling is er een lint voorzien in de box. Elke leerling krijgt één lint van 30 cm. Hierop schrijven ze hun antwoord op de vraag: "Wat wens ik de wereld toe?"</p> <p>Stap 3: De wensen van de leerlingen worden aan elkaar geknoopt door middel van het touw dat voorzien is in de box. De wensen kunnen in de klas blijven hangen. Maar jullie kunnen de wensen ook binnenbrengen in de Virga Jessebasiliek. Op die manier krijgen de wensen een speciaal plekje tijdens de feesten.</p>
Werkvorm	Individuele opdracht
Materialen voorzien in de box	Linten + touw
Extra materialen voorzien	/
Kopieerbladen	/

16 GEDRAGEN WORDEN OVER SKATEBOARDS EN ANDERE DRAGERS

Leergebied Levensbeschouwing	
<p>Omschrijving</p> <p>Scan de QR-code om de video te starten</p> 	<p>Stap 1: De leerlingen lezen de informatie over skaten.</p> <p>Stap 2: De leerlingen scannen de QR-code en ontdekken de link tussen deze skater en Maria. En wat zijn nu eigenlijk motherboards?</p> <p>Stap 3: Wat betekent dragen en gedragen worden? De leerlingen praten erover in hun groepje.</p> <p>Elke leerling krijgt ook een sticker. Deze kunnen er plakken op een plaats of voorwerp naar keuze, die voor hen vertrouwd aanvoelt.</p>
<p>Werkvorm</p>	<p>Groepsopdracht</p>
<p>Materialen voorzien in de box</p>	<p>Stickers voor elke leerling</p>
<p>Extra materialen voorzien</p>	<p>Tablet, chromebook of gsm met QR-scanner met oortjes of hoofdtelefoon</p>
<p>Kopieerbladen</p>	<p>/</p>

17

ERWTENSOEP KOKEN VOOR HET GOEDE DOEL

Leergebied Voeding en horeca	
Omschrijving	<p>Stap 1: De leerlingen lezen over de jarenlange traditie van de Lange Man en zijn erwtensoep.</p> <p>Stap 2: In de box zitten ook lepeltjes. Vroeger kregen de Hasselaren zulke lepeltjes bij het uitdelen van de erwtensoep.</p> <p>Lees het recept.</p> <p>Stap 3: Maak je keuze. Jullie kunnen zelf erwtensoep maken, maar jullie kunnen ook zelf een actie bedenken om anderen te helpen.</p>
Werkvorm	Klassikaal
Materialen voorzien in de box	Vier lepeltjes
Extra materialen voorzien	Materiaal naar eigen keuze. Maken jullie erwtensoep of kiezen jullie voor een zelf gekozen actie?
Kopieerbladen Scan de QR-code voor de digitale versie 	Het recept (printen of kopiëren voor elke leerling)

18 IN THE POCKET! WAT NEEM JE MEE?

Leergebied	
<p>Omschrijving</p> <p>Scan de QR-code om de video te starten</p> 	<p>Stap 1: Jullie zijn op het einde gekomen van de Virga Watte?-toolkit.</p> <p>Stap 2: Bekijk samen de eindvideo van deze Virga Watte?-toolkit.</p> <p>Stap 3: De leerlingen gooien om de beurt met de vragendobbelsteen. Ze beantwoorden voor zichzelf de vraag die ze gooien. Hiervoor kunnen de leerlingen ook gebruik maken van hun eigen input op hun persoonlijke VIRGAYES!-kaart.</p> <p>Ze noteren hun eigen antwoord op een post-it. Deze post-its kunnen bij het glasraam gehangen worden.</p> <p>De leerlingen bespreken ook in groep hun antwoorden.</p>
Werkvorm	Klassikaal
Materialen voorzien in de box	<p>Vragendobbelsteen Post-its</p>
Extra materialen voorzien	Digibord of beamer met laptop
Kopieerbladen	/

EXTRA WEETJES OVER DE VIRGA JESSEFEESTEN

De Virga Jessefeesten zijn traditioneel een stadsfeest door en voor Hasselaren, waar bezoekers en toeristen meer dan welkom zijn! Het zijn feesten van ontmoeting en verbondenheid met een eeuwenoude traditie. Dat maakt ze ook vandaag tot waarde(n)vol Hasselts erfgoed. Dit stadsfeest heeft ook anno 2024 tot doel mensen samen te brengen en wil veerkracht geven aan de Hasselaren en aan de vele bezoekers.

Het feestprogramma onderscheidt zich van andere evenementen in de kwantiteit, de kwaliteit en de diversiteit van de activiteiten, maar vooral in het feit dat het programma gecreëerd en gedragen wordt door de Hasselaren zelf. Zij participeren als individu of verenigd in een van de vele klassieke of nieuwe verenigingen. Het Virga Jesse-stadsfeest heeft een hoog participatief gehalte en versterkt zo het maatschappelijk weefsel.

Sinds lang bestaat er een traditie om straatversieringen aan te brengen langsheen het parcours van de ommegang. Zelfstandige straatcomités – ‘rotten’ – zetten deze traditie verder. Zij tonen dat Hasselt in feeststemming is. Enkele rotten organiseren ook activiteiten zoals mirakelspelen. Eerder dan geloof en religieuze beleving, staat in vele wijkcomités buurtschap centraal.

Ook in 2024 wordt een breed cultureel feestprogramma op poten gezet. Het merendeel van de Hasseltse koren, ensembles, kunstkringen en culturele instellingen programmeren een activiteit tijdens de periode van de feesten. Theatervoorstellingen, tentoonstellingen en concerten brengen heel wat Hasselaren op de been en bieden bezoekers een brede waaier aan belevingen. Ook de Langeman, de Hasseltse stadreus is uitzonderlijk van de partij bij de erwtensoepbedeling.

Voor het feestprogramma worden drie thematische pijlers aangehouden om het aanbod inhoudelijk te ordenen voor de bezoeker:

FEEST & GEZELLIGHEID:

We brengen mensen samen en dichterbij elkaar.

TRADITIE & TROTS:

We koesteren onze tradities, ons erfgoed en zijn trots op ons geloof.

CULTUUR & VERWONDERING:

We beroeren mensen om meer van het leven, de wereld en zichzelf te ontdekken.

HET ONTSTAAN EN HET DOORGEVEN

HET ONTSTAAN

Al meer dan 700 jaar is de Virga Jesse voor de Hasselaren de beschermvrouw van de stad. De oudste gegevens over het vieren van de Virga Jesse vinden we terug in de veertiende eeuw. Op het feest van de wijding van de Onze-Lieve-Vrouwkerk (de huidige Virga Jessebasiliek in de Kapelstraat) organiseerde de Broederschap van Onze-Lieve-Vrouw een ommegang met het Virga Jessebeeld. Vanaf 1682 organiseert men om de zeven jaar grootse feesten rond de Virga Jesse. Van dan af is het een echte zevenjaarlijkse traditie.

HET DOORGEVEN

Slechts twee keer in de geschiedenis van 't Zeveste Joar, zoals Hasselaren de Virga Jessefeesten noemen, konden de feestelijkheden niet plaatsvinden. Tijdens de woelige jaren van het Franse Bewind (in het begin van de 19de eeuw) en bij het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog in 1940. Vanaf 1947 werd de oude traditie in ere hersteld.

De Virga Jessefeesten zijn als immaterieel erfgoed erkend door de Vlaamse overheid. Deze erkenning bevestigt de Virga Jessefeesten als een Hasselts erfstuk dat met zorg van generatie op generatie wordt doorgegeven.

HET COMITÉ EN DE WERKING

Bijna zeventig jaar geleden, in 1954, kregen de Virga Jessefeesten een eigen initiatiefnemer en inspirator: het Comité Zevenjaarlijkse Virga Jessefeesten vzw, soms ook kortweg Virga Jessecomité genaamd. Het comité is verantwoordelijk voor het geheel van de zevenjaarlijkse feesten, heeft de algemene leiding, coördineert en beslist.

HET COMITÉ EN DE WERKGROEPEN

Naast het comité vormen de werkgroepen een belangrijke steunpijler voor de feesten: hier komen enthousiaste medewerkers van vorige edities samen met de nieuwe garde, die zo kennis maakt met het “bedrijf” van het “zeveste jaar”; samen verzetten ze bergen werk. Iedere werkgroep is verantwoordelijk voor een deelaspect van de feesten en werkt daarvoor alle aspecten uit. Comité en werkgroepen kunnen dus niet zonder elkaar door hun nauwe samenwerking. Daarom is elke werkgroep ook vertegenwoordigd in het comité.

HET COMITÉ EN ELKE HASSELAAR

Vanzelfsprekend kunnen de Virga Jessefeesten maar slagen dankzij de betrokkenheid van ALLE Hasselaren. Het Virga Jessecomité werkt dan verder ook samen met de Hasseltse parochies, de rotten, het stadsbestuur, de socio-culturele verenigingen en instellingen. De organisatie kan rekenen op de milde materiële en financiële steun van heel wat bedrijven en instellingen.

DE BASILIEK EN HAAR GLASRAAM

VROEGSTE GESCHIEDENIS

De geschiedenis van de Virga Jessebasiliek begint in 1334. Op 1 augustus van dat jaar gaven Adolf II van der Marck, prins-bisschop van Luik, Agnes, abdis van de cisterziënzerinnenabdij van Herkenrode en Joes, rector van de parochiekerk van Hasselt, aan Albert Baintsoyn de toestemming om een kapel ter ere van Onze Lieve Vrouw op te richten. Hij diende dit te doen met zijn eigen vermogen en op zijn eigen grond.

Op 10 januari 1357 werd de kapel officieel ingewijd. De inzegening is waarschijnlijk reeds voor 1343 gebeurd. Langzaam won de kapel aan voornaamheid. Dit is af te leiden uit het aantal beneficiëes die aan de kapel werden geschonken. Het is met zekerheid geweten dat in het eerste kwart van de 16de eeuw de kapel grondig hersteld werd.

De kapel werd ook getroffen door de Beeldenstorm in 1567. Toch moet de schade aan de kerk al bij al beperkt geweest zijn. Het miraculeus O.L.V.-beeld was op een veilige plaats weggeborgen.

De enige bron die een beeld kan geven van het interieur van de kapel is het bedevaartsvaantje dat door Nicolas Sigers tussen 1637 en 1655 werd geëetst. Het is geen werkelijke weergave van het interieur, maar waarschijnlijk wel herkenbaar voor de hedendaagse bezoekers.

17de – 18de eeuw

De geschiedenis van de kerk tijdens de 17de eeuw wordt gekenmerkt door de ene herstelling na de andere. Voornamelijk de torenconstructie moet onstabiel geweest zijn. Op 22 januari 1727 stortte een deel van de toren tijdens de vespers door het dak van de kerk. Een nieuwe kerk diende te worden gebouwd. Met een fonds dat de Broederschap reeds van 1702 had ingesteld werden de werken aangevat. Het Virga Jessebeeld werd ondergebracht in de kerk van de paters Augustijnen in dezelfde straat,

wat niet positief werd onthaald door de toenmalige Hasseltse pastoor Sigers die het beeld liever in zijn kerk had zien staan. Zeker vier plannen werden door de Broederschap onderzocht, een van Daniel Verstraeten, een van augustijnenbroeder Bernard Leecken en twee van architect Pierotte.

Op 2 juli 1727 werd de eerste steen gelegd. Op 29 oktober 1728 had het metselwerk van het schip de gewenste hoogte bereikt. In het metselwerk van de toren, dat gelijkmatig met het schip was opgetrokken, werd het jaartal 1728 ingemetseld. Dit is nog steeds te zien. Het hoofdaltaar van Onze-Lieve-Vrouw werd eind augustus 1731 teruggeplaatst en Mgr. Joannes-Baptistus Gielis, wijbisschop van Luik, wijdde op 8 september 1731 de vernieuwde kerk in. Op die dag werd het Virga Jessebeeld ook plechtig en gedragen door de augustijnen teruggebracht. De kerk raakte pas in 1744 helemaal voltooid.

Tijdens en na het Franse bewind

Op 12 september 1797 werd de kerk door de Franse bezetters gesloten. Pas op 1 juni 1798 vervingen leden van de Broederschap het Virga Jessebeeld door een Heilige Anna. Datzelfde jaar nog werd de kerk een Temple de la Raison. Het klimaat verzachtte toen Napoleon een jaar later de troon besteeg. Op 25 januari 1800 werd de kerk terug voor de eredienst in gebruik genomen, al duurde het nog een hele tijd eer er weer eucharistie kon worden gevierd. Op 14 augustus 1803 werd het Virga Jessebeeld naar de kerk teruggebracht.

Het interieur van de kerk werd heringericht met enkele belangrijke kunstvoorwerpen uit de abdijkerk van Herkenrode waarin Pierre de Libotton, die het domein van de Franse overheid had gekocht, een weefatelier wenste in te richten.

Oorspronkelijk was het de bedoeling dat de voorwerpen naar Maastricht zouden worden overgebracht, maar niemand wenste de kosten voor het demonteren en vervoeren op zich te nemen. Het koor van de Sint-Quintinuskerk bleek te smal voor het hoofdaltaar en toen de Broederschap verklaarde de onkosten te vergoeden gaf de prefect van het Departement der Nedermaas de toestemming om het hoofdaltaar

van de gerenommeerde Jean Delcour (Hamoir, 1631-1707) naar deze kerk over te brengen. Ook het mausoleum van abdis Anna-Catharina de Lamboy door Quellinus de Jongere (1625-1700), het mausoleum van abdis Barbara de Rivière d'Arschot door Gulielmus Ignatius Kerrix (Antwerpen, 1682-1745) en een preekstoel die wordt toegeschreven aan Jean Delcour kregen hier een plaats. Ook enkele relieken uit Herkenrode en andere voormalige Hasseltse kerken volgden, net als het orgel en de balustrade van het doksaal van de minderbroederskerk. De kerk was na de Franse overheersing geen eigendom meer van de Broederschap. Voortaan zou de kerk als bijkerk in de Sint-Quintinusparochie fungeren.

19de eeuw

In de periode 1846-1899 werd de bediening van de kerk toevertrouwd aan de minderbroeders. Het klooster van de minderbroeders was tijdens het Frans bewind verkocht en tot het ogenblik dat zij dit terug verwierven, betrokken zij enkele panden op de Havermarkt en in de Kapelstraat. Zij stelden zich onafhankelijk op van de Broederschap en de kerkfabriek en dit leidde tot verscheidene conflicten.

Het is ook in deze periode dat de Zalige Valentinus Paquay (1828-1905), het Heilig Paterke van Hasselt, in de kerk biecht hoorde. Zijn biechtstoel staat er nog steeds.

TWEDE WERELDOORLOG

Tijdens WO I leed de kerk geen echte schade. Maar tijdens WO II werd de kerk hard getroffen. In 1943 werden de klokken opgevorderd, maar het was de nacht van 3 op 4 november die dramatisch zou zijn. Hasselt was op dat ogenblik nog geen twee maanden bevrijd. Het was 0h20 toen een Duitse V1-bom de Kapelstraat trof. De bom maakte zestien slachtoffers, waaronder kapelaan Hubrechts en zijn zuster. De toren van de kerk bleef gespaard en dankzij de bekistingen die architect Etienne Vreven en schrijnwerker-aannemer Dolf Mercken preventief hadden aangebracht, bleven het altaar van Jean Del Cour en de twee praalgraven uit Herkenrode gespaard van de totale vernieling. Van de preekstoel en het orgel bleef haast niets over. Het Virga Jessebeeld dat tijdens de oorlog afgesteld stond in het midden van de kerk werd door Antoine Lenaerts en apotheker Jos Moons van onder het puin gehaald. Als bij wonder bleek het beeld niet beschadigd. Zij brachten het beeld naar de Sint-Quintinuskerk.

WEDEROPBOUW

Meteen werden stappen ondernomen om de kerk terug op te bouwen. Toch zou het nog tot 8 december 1951 duren eer de kerk kon worden gewijd. Niet alleen omwille van financiële redenen hadden de werken vertraging opgelopen. De kaalslag in de Kapelstraat had sommigen ervan doen dromen het stadskwartier volledig te hertekenen. Één van die plannen was dat van architect Jos Deré. Hij stelde voor een straat te trekken van het stadhuis op het Groenplein tot het gerechtshof op de Havermarkt. In de zone tussen de Kapelstraat en de Aldestraat zou een nieuwe kerk opgetrokken worden. Van de oude kerk werd enkel de toren behouden. Uiteindelijk werd beslist de Onze-Lieve-Vrouwekerk op dezelfde plaats en met dezelfde structuur terug op te bouwen. Dankzij de nieuwe materialen kon de muur van het schijntransept aan de zijde van de Kapelstraat smaller worden gemaakt zodat de straat er breder werd.

Na de wijding in 1951 werd de kerk nog verrijkt met twee marmeren beelden van kunstenaar Raf Mailloux en een orgel uit de Koningin Elisabethzaal te Antwerpen. Orgelbouwer Aloïs Thunus werd gevraagd het orgel te installeren, te herstellen en aan te passen aan de liturgische vereisten. Max Van der Linden werd in 1955 aangezocht een kruisweg te maken. Paule Nolens ontwierp een glasraam met als thema de redding van het kind van de Morin en de Broederschap schonk een glasraam van Amandus Van Rompaey met als thema de boom van Jesse. In het jubeljaar 1982 werd door de oud-Hasselaren een glasraam van André Mathijs geschonken.

BASiLiek

Sinds 6 mei 1998 mag de Virga Jessekerk zich basiliek noemen. Hiermee is de kerk de derde basiliek van Limburg. Twee voorwerpen symboliseren deze titel. Ten eerste is er het tintinnabulum of belletje en ten tweede is er het conopeum of parasolvormig baldakijn. Beide attributen dienen in processies te worden megedragen, wat sinds 2003 ook gebeurt. Basilieken hebben ook het privilege een wapenschild te dragen. Voor de Virga Jessebasiliek werd een blazoen ontworpen met een rode roos, een verwijzing naar Maria, op een gouden achtergrond. Aan het hoofd bevinden zich drie keer drie hazelnoten van zilver. De basiskleur van het hoofd is groen. Net als bij de kroning in 1867 werd ook bij deze belangrijke gebeurtenis een herdenkingsplaat in de kerk bevestigd.

VANDAAG

Ter gelegenheid van de Virga Jessefeesten van 2003 werd het interieur grondig gereinigd en geschilderd. Een nieuwe verlichting werd voorzien en het orgel werd gerestaureerd en uitgebreid. De Virga Jessebasiliek is nog steeds een huis van stilte in de drukke stad. Dagelijks komen mensen er even bidden, bedanken, of de opgedane ervaringen even laten bezinken, net zoals 660 jaar geleden.

ERFGOED

In juni 2009 werden de Zevenjaarlijkse Virga Jessefeesten opgenomen in de 'Inventaris van Immaterieel Cultureel Erfgoed Vlaanderen'. Immaterieel erfgoed zijn de niet-tastbare gewoontes of gebruiken van vroeger die men levend wil houden en die men wil doorgeven aan volgende generaties. Deze erkenning bevestigt de Virga Jessefeesten als een Hasselts erfstuk dat met zorg van generatie op generatie wordt doorgegeven.

FEEST IN DE STAD

Bijna zeventig jaar geleden, in 1954, kregen de Virga Jessefeesten een eigen initiatiefnemer en inspirator: het Comité Zevenjaarlijkse Virga Jessefeesten vzw, soms ook kortweg Virga Jessecomité genaamd. Het comité is verantwoordelijk voor het geheel van de zevenjaarlijkse feesten, heeft de algemene leiding, coördineert en beslist.

HET COMITÉ EN DE WERKGROEPEN

Naast het comité vormen de werkgroepen een belangrijke steunpijler voor de feesten: hier komen enthousiaste medewerkers van vorige edities samen met de nieuwe garde, die zo kennis maakt met het "bedrijf" van het "zeveste joar"; samen verzetten ze bergen werk. Iedere werkgroep is verantwoordelijk voor een deelaspect van de feesten en werkt daarvoor alle aspecten uit. Comité en werkgroepen kunnen dus niet zonder elkaar door hun nauwe samenwerking. Daarom is elke werkgroep ook vertegenwoordigd in het comité.

HET COMITÉ EN ELKE HASSELAAR

Vanzelfsprekend kunnen de Virga Jessefeesten maar slagen dankzij de betrokkenheid van ALLE Hasselaren. Het Virga Jessecomité werkt dan verder ook samen met de Hasseltse parochies, de rotten, het stadsbestuur, de socio-culturele verenigingen en instellingen. De organisatie kan rekenen op de milde materiële en financiële steun van heel wat bedrijven en instellingen.

1 VIRGA JESSE

Virga Jesse is de naam die de Hasselaren aan Maria, de moeder van Jezus, geven. Ze is de beschermvrouw van Hasselt. Haar beeld uit de veertiende eeuw staat in de Virga Jessebasiliek in de Kapelstraat.

De Virga Jesse staat centraal tijdens de Virga Jessefeesten die al sinds 1682 om de zeven jaar georganiseerd worden.

2 OMMEGANG

De ommeegang is een uniek en eigentijds schouwspel met 1.500 deelnemers. Zij brengen muziek en dans op straat. De Virga Jesse wordt tijdens de ommeegang rondgedragen door de stad. 'Gesterkt door Maria Virga Jesse' is in 2024 het thema van de ommeegang.

3 VIRGA JESSEBASILIEK

De Virga Jessebasiliek is de thuishaven van de Virga Jesse. Haar beeld heeft sinds 1334 een eigen kapel. In 1727 storte die in en begon Hasselt met de bouw van een échte kerk!

4 SINT-QUINTINUS KATHEDRAAL

De Sint-Quintinuskathedraal ligt in hartje Hasselt. Het oudste deel van de kerk dateert van de elfde eeuw. In de toren, die het stadsbeeld domineert, bevindt zich het beiaardmuseum.

5 ROTTEN

Wat een naam, hé! Maar het is niet wat je denkt! Een rot brengt inwoners van straten en buurten samen om hun buurt te versieren: met bloemen, eigen creaties, uitbeeldingen, vlaggen, ... Zo is het écht feest in Hasselt.

6 FEEST IN DE STAD

'Kunst en Verwondering', 'Feest en Gezelligheid' en 'Trots en Traditie' zijn de elementen van het feestprogramma van de Virga Jessefeesten. Voor iedereen – gelovig of niet-gelovig – valt er wel iets leuks te beleven.

7 ERWTENSOEP DE LANGEMAN

Erwtensoep op de feesten van de Virga Jesse? Zeker! De Broederschap van Onze-Lieve-Vrouw Virga Jesse deelt al eeuwenlang de soep uit op de maandag na de eerste ommeegang. In 2024 is dat op maandag 19 augustus. Alles gebeurt onder het toezien van de Langeman. Deze Hasseltse reus komt in principe maar één keer om de zeven jaar buiten.

8 MIRAKELS

Tijdens de Virga Jessefeesten beelden de roten de Hasseltse mirakels uit die aan de Virga Jesse worden toegeschreven. Zo wil de legende bijvoorbeeld dat dankzij de Virga Jesse een schaliedekker zijn nek niet brak toen hij van het dak viel. 'De dief op het hek' en 'De Dolende Man' zijn enkele andere voorbeelden van Hasseltse mirakels.

DE ROTTEN

Al sinds het ontstaan van de Virga Jessefeesten slaan de inwoners van straten en buurten de handen in elkaar om hun rot feestelijk te versieren. Daardoor groeien buurtbewoners naar elkaar toe en ontstaan er hechte vriendschappen. Die sociale contacten zijn zeker zo belangrijk als de uiteindelijke versiering die tijdens de feesten op straat te zien is.

VERSIERINGEN

De bewoners van de verschillende rotten bepalen zelf hoe ze hun straat versieren. Sommige rotten laten zich voor hun versiering ook inspireren door de mirakels die dankzij de Virga Jesse tot stand kwamen:

Het kind van de Morin, dat uit het venster viel en gered werd.

De dolende man, die door Maria weer op het goede pad gebracht werd.

De dief op het hek, die bij de diefstal van Maria's juwelen als verstijfd bleef zitten.

De schaliedekker, die bij een ongelukkige val van een dak als bij wonder gered werd.

Vlaggen, bloemen, sfeervolle verlichting en eigen creaties geven elk rot een feestelijk cachet. Ook de kerken zijn mooi bebloemd.

DE MIRAKELS

In de rottenversiering zijn de hoofdthema's beelden uit het leven van Maria en interpretaties van haar veelvuldige titels, zoals die van "Stella Maris", een uitbeelding die sinds jaar en dag "toebehoort" aan het rot rond de Windmolenstraat. De weergave is door de jaren heen met de tijd meegegaan en zo zagen we een veld van gekleurde gipsen Virga Jessebeelden in het gras aan het Cultureel Centrum, een graffiti-schildering rond het thema Virga Jesse in de Dokter Willemsstraat, ...

Een aparte plaats nemen vier bekende mirakels in die aan de Virga Jesse worden toegeschreven. Ze hebben niet enkel hun plaats in de versieringen van de rotten. Zo dook de Dolende Man prominent op in de ommegang van 1996, die de zoekende mens als thema had. Elke keer opnieuw zorgen rotten of theatergroepen uit gans Hasselt ook voor theateropvoeringen op straten en pleinen of in parken.

HET KIND VAN DE MORIN

Aan het Virga Jessebeeld zijn ooit veel sieraden geschonken. Eén ervan is een zilveren rokje voor het kindje Jezus. De overlevering zegt dat het geschonken werd door een "Morin", die met haar kindje logeerde in de herberg "In Kermp" in de Kapelstraat. De legende wil dat de moeder aan het venster van de verdieping zat, terwijl haar spelend kindje door het zoldervenster naar buiten keek; het kind viel naar beneden en kwam op de straatkeien terecht.

Toen ze buiten kwam, was het kindje al dood. Op aanraden van mensen die waren toegesneld, bracht ze het kindje tot voor het Virga Jessebeeld en zowaar, het kindje kwam terug tot leven. Een wonder was geschied. In de Kapelstraat aan het desbetreffende huis beeldt men sinds jaar en dag dit mirakel uit. Het zilveren kleedje, dat erkend is als Vlaams Topstuk, wordt bewaard in Het Stadsmus.

DE DOLENDE MAN

Een man, Christianus, was op bedevaart gegaan naar Rutsemedouwe (Rocamadour in Frankrijk). Bij nacht en ontij verloor hij in een uitgestrekt woud de weg. Hoe hij ook zocht, hij geraakte niet opnieuw op de goede weg. Het was alsof hij in een kring rondliep. Telkens kwam hij op dezelfde plaats uit.

In uiterste nood riep hij uit: "Virga Jesse, red mij". Plots was het alsof Maria hem bij de hand nam en hem probleemloos uit de bossen en moerassen waarin hij zo hopeloos had rondgedoold, naar Rutsemedouwe leidde.

Bij zijn terugkeer bracht hij een bezoek aan de Virga Jesse in Hasselt en vertelde hij over zijn redding.

DE DIEF OP HET HEK

Door de eeuwen hadden Hasselaren en pelgrims het beeld van de Virga Jesse begiftigd met gouden en zilveren sieraden en kronen, kostbare edelstenen, paternosters in edelmetaal, kanten jurkjes enz.

Dit alles was zo waardevol dat een dief alles in de nacht van 16 augustus 1659 wilde stelen. Hij had een zak volgepropt met de mooiste rijkdommen en was over het hek tussen koor en dwarsbeuk aan het klimmen, toen hij vaststelde dat hij muurvast bleef zitten aan het hek. Wat hij ook probeerde, hij geraakte niet los.

Toen de gerechtsdienaars hem kwamen aanhouden, hadden zij geen enkele moeite om hem van het hek te lichten.

Vroeger bestond een traditie om bij het afsluiten van de feestperiode de dief van het hek te halen en door de straten van de stad te voeren, om hem vervolgens voor zeven jaar in een kelder op te sluiten.

Een schilderij van dit mirakel is opgenomen in de vaste opstelling van het Stadsmus.

DE SCHALIEDEKKER

Frans de Pré, een schaliedekker, was op 11 september 1630 aan het werk op de Grote Markt. Door een onvoorzichtigheid viel hij plots. In zijn val riep hij de hulp van de Virga Jesse in en het was alsof zijn val bruusk afgeremd werd, zodat hij zich nog juist aan de dakgoot kon vastklampen. Zijn verschrikte knechten staken hem de ladder toe zodat hij zich verder zelf kon redden. De burgemeester, die over de markt liep, zag het allemaal gebeuren. Een schilderij uit de 17de eeuw beeldt dit mirakel uit.

MINDER BEKENDE MIRAKELS

Een aantal mirakels zijn minder bekend en komen ook niet voor in de straatversieringen.

Zo werd in 1867 de Virga Jesse aanroepen om de veepest (onder de Hasseltse jeneverstokers) te stoppen die was uitgebroken in de ossenstallen van de jeneverstokers: dit verhaal vind je op de pagina over de kroning van het beeld.

Een ander mirakel stamt uit de Tweede Wereldoorlog: in de nacht van 3 op 4 november 1944 sloeg een bom een groot gedeelte van de Virga Jessekerk tegen de grond. Twee pootjes zijn de enige overblijfselen van de preekstoel die afkomstig was van de abdij van Herkenrode. Gelukkig liep het altaar, ook afkomstig van Herkenrode, het meesterwerk van de belangrijkste Luikse barokbeeldhouwer Jean Del Cour, geen schade op. Het Virga Jessebeeld stond die nacht in het midden van de kerk. Antoine Lenaerts haalde het beeld van onder het puin. Het was slechts licht beschadigd. Een wonder!

DE OMMEGANG

Het Virga Jessecomité ontwerpt ieder zevende jaar een nieuwe ommegang. Zo'n tweeduizend deelnemers beelden met tekst, zang en dans het leven van Maria en haar zoon Jezus uit. De verbanden met actuele thema's maken van de ommegang een uniek en eigentijds schouwspel, dat kan ontroeren, troosten en dat doet nadenken.

Zevenjaarlijkse feesten zijn iets bijzonder. Er is de traditie, maar iedere editie vindt ook in een nieuwe tijd plaats. Sinds de jaren '50 hebben de organisatoren van de Virga Jesseomwegang ervoor gekozen om een eigentijdse ommegang te brengen, inhoudelijk en vormelijk afgestemd op de tekenen van de tijd. Ook voor de inhoud en vorm van deze editie werd vertrokken van een blanco blad.

Het is bijna niet te vatten dat het verhaal van een meisje dat 2000 jaar geleden leefde nog steeds zoveel mensen raakt en inspireert. Iedere dag trekken in heel de wereld mensen met hun verdriet en blijdschap, wanhoop en vertrouwen, naar Maria. Dat is in Hasselt niet anders.

De inhoud van de Virga Jesseomwegang vertrekt vanuit die ervaringen. De honderden deelnemers getuigen in woord en beeld, muziek en dans. Ze laten weerklinken wat hen vandaag in hun levenshouding sterkt en hoe Maria Virga Jesse ook vandaag voor hen betekenisvol is.

De inhoud en vorm van de Virga Jesseomwegang wordt samen met de deelnemers gecreëerd. Wat je als toeschouwer te zien krijgt, is het authentieke verhaal van de deelnemers. Zij getuigen over hun geloof, engagement, twijfels en hoop.

Wie weet sterkt hun boodschap ook jou?

Of wil je helemaal deel uitmaken van de ommegang? Ontdek hier hoe jij kan mee opstappen of meewerken. Een ervaring voor het leven!

THEMA

De editie '24 staat in het teken van (h)echt zijn. Authenticiteit en verbondenheid zijn twee waarden waarnaar vele mensen vandaag verlangen én die in het DNA van de eeuwenoude traditie van de Zevenjaarlijkse Feesten zitten.

Velen onder ons zijn vandaag op zoek naar authenticiteit. We verlangen naar 'echt' zijn en 'echt' kunnen en mogen zijn. Je leest erover in ieder magazine. De afgelopen jaren werden we ook geconfronteerd met het belang van verbondenheid, van 'hecht' kunnen zijn met vrienden en familie. Mensen zoeken iedere dag opnieuw naar mogelijkheden om verbindingen aan te kunnen gaan. Helaas lukt dat niet altijd.

De Virga Jesse is al zo lang een verbindende figuur. Op zoveel plekken in de wereld, maar ook in onze eigen stad heeft ze die rol. En, bij haar kan je zijn zoals je bent. Ze is er voor iedereen, iedereen is welkom bij haar. Om dat te kunnen vatten moet je gewoon eens bij haar langs lopen in de basiliek, gewoon even bij haar zijn.

Zo zijn de Virga Jessefeesten doorheen de eeuwen uitgegroeid tot een feest waarin we (h)echt zijn vieren.

DE ERWTENSOEP

Al van voor de Franse Revolutie schenkt de Broederschap van O.-L.-Vrouw om de zeven jaar, 's maandags na de eerste ommegang, erwtensoep op het pleintje voor de Virga Jessebasiliek. Dat gebeurt onder het toeziende oog van Don Christoph, de Langeman van Hasselt. Dit is een absoluut hoogtepunt van de zevenjaarlijkse feesten.

DE LEGENDE

Volgens de legende ontstond dit gebruik toen een Spaanse edelman in de 16de eeuw de stad van een hongersnood redde door erwtensoep uit te delen aan de bevolking. In werkelijkheid gaat het om een legaat van de Zonhoveenaar Hendrik Dries dat al sinds 1508 zorgde voor een erwtensoepbedeling aan de armen ter gelegenheid van de jaarlijkse processie. In de loop van de 17de eeuw ging deze jaarlijkse gewoonte over in een zevenjaarlijkse traditie. De Hasseltse stadsreus, die meestal meeding in de processie, was er dus van het begin bij. Toen Don Christoph in zijn huidige gedaante in 1810 werd gemaakt door Melchior Tieleman, heeft die zich waarschijnlijk op deze legende geïnspireerd om de reus het uitzicht van een geharnaste ridder met een zuiders uiterlijk te geven.

ERWTENSOEP

Dit heb je nodig voor vier personen:

300g aardappelen, 250g gezouten spek (in één stuk zonder zwoerd), 300g spliterwten, 1 grote ui, 1 tak bleekselder, 1 takje tijm, 1 blaadje laurier, peper, 1,2 liter groentebouillon (of vleesbouillon).

Zo maak je het:

Laat de erwten 24 uur weken in koud water. Schil de aardappelen, pel de ui en snij samen met de selder in gelijke stukken. Giet de erwten af en doe ze met 1,2 liter groentebouillon in een kookpot en breng aan de kook. Doe er het spek, tijm en laurier bij en laat onder deksel gedurende 30 minuten koken. Voeg de groenten toe en laat nog een twintigtal minuten koken. Haal het spek en de kruiden uit de soep en mix de soep. Snij het spek in blokjes en bak krokant. Serveer ze samen met de soep. Werk eventueel het geheel af met croutons.

De TRADITie

Mariavereringen bestaan sinds eeuwen in vele vormen in Europa. In Hasselt draait alles rond de Virga Jesse, de beschermvrouw van de stad. Alle zeven jaren vormt zij de centrale figuur in de Virga Jessefeesten.

Haar beeld, dat stamt uit de veertiende eeuw, werd voor het eerst in de stad rondgedragen in diezelfde eeuw. In 1682 ontstond dan de traditie van de zevenjaarlijkse feesten rond de Virga Jesse, "t zeveste joar", zoals men in Hasselt zegt.

Slechts twee keren in al die tijd werd de traditie onderbroken. Zorgzaam werden de Virga Jessefeesten van generatie op generatie Hasselaren doorgegeven. Dat resulteerde in 2009 in de erkenning door de Vlaamse Overheid als immaterieel erfgoed.

- 1308** De nog jonge organisatie Gholdae Sancte Marie de Hasselt ontvangt een schenking van Ida, begijn en dochter van schepen Hendrik Tant. Deze vereniging die we vandaag kennen als de Broederschap van Onze-Lieve-Vrouw Virga Jesse is de oudste vereniging van Hasselt en omstreken.
- 1314** De Broederschap ontvangt haar kerkelijke erkenning van prins-bisschop Adolf van der Marck.
- 1334** Op een door Reinier Baintsoyn aan de broederschap geschonken grond wordt een kapel gesticht.
- 1357** Wijding O.-L.-Vrouwkapel op 10 januari en bepaling dat het kerkwijdingsfeest op de zondag na 15 augustus gevierd zal worden. Daarom vinden de Virga Jessefeesten nog steeds plaats in augustus.
- 1495** Oudste bron van een Mariale processie in Hasselt.

- 1508** Hendrik Dries uit Zonhoven doet een schenking om soep uit te delen op het kerkwijdingsfeest en legt daarmee de basis voor de nog bestaande erwtensoepuitdeling.
- 1660** Marianum Hassletum wordt gepubliceerd. In de jaren voor de publicatie worden vele mirakels aan de Virga Jesse toegeschreven: de val van het kind, de schaliedekker, de dolende man, ... ze behoren sindsdien tot het collectieve geheugen van de Hasselaar.
- 1682** Na de bezetting door Hollandse troepen van 1675-1682 kan de processie terug uitgaan. Hasselt viert haar eerste 'Zevende Jaar'.
- 1867** Vroegste vermelding van Hendrik, de eerste inwoner van Hasselt, als tafereel in het rot van de Minderbroederstraat.
- 1867** Kroning van het Virga Jessebeeld uit dank voor de verlossing van de longveepest. De Hasseltse jeneverstokers schenken het gouden kroontje van het Jezuskind.
- 1940** De voorbereidingen voor de Virga Jessefeesten zijn volop aan de gang wanneer de oorlog uitbreekt. De feesten worden uitgesteld. Het Virga Jessebeeld wordt centraal in de kerk geplaatst. Daar staat het ook wanneer in de nacht van 3 op 4 november 1944 een vliegende bom de kerk treft. Er vallen vele slachtoffers in de Kapelstraat. Als bij wonder wordt het beeld quasi ongeschonden van onder het puin gehaald.
- 1954** Deken Boelen besluit een nieuwe elan aan de feesten te geven en legt de organisatie van de Virga Jesseomweg in handen van het Virga Jessecomité.
- 1977** Het Virga Jessebeeld wordt gerestaureerd, de originele polychromie wordt terug zichtbaar gemaakt.
- 1998** De O.-L.-Vrouwkerk krijgt de titel van basiliek.
- 2009** De Virga Jessefeesten worden opgenomen in de Vlaamse Inventaris van Immaterieel Cultureel erfgoed.
- 2024** De 47ste Zevenjaarlijkse Feesten.

De Muziek

EEN SCHAT AAN LIEDEREN

Sinds 1968 worden er voor iedere zevenjaarlijkse ommegang nieuwe liederen en muziek geschreven. Verschillende van deze liederen vonden hun weg naar de liturgie in Vlaanderen en ver daarbuiten. Naar aanleiding van de Virga Jessefeesten 2017, waarvoor Paul Schollaert (°Hasselt, 1940) voor de zevende maal componeerde, werd zijn oeuvre voor de Virga Jesseomwegang verzameld en op cd uitgegeven.

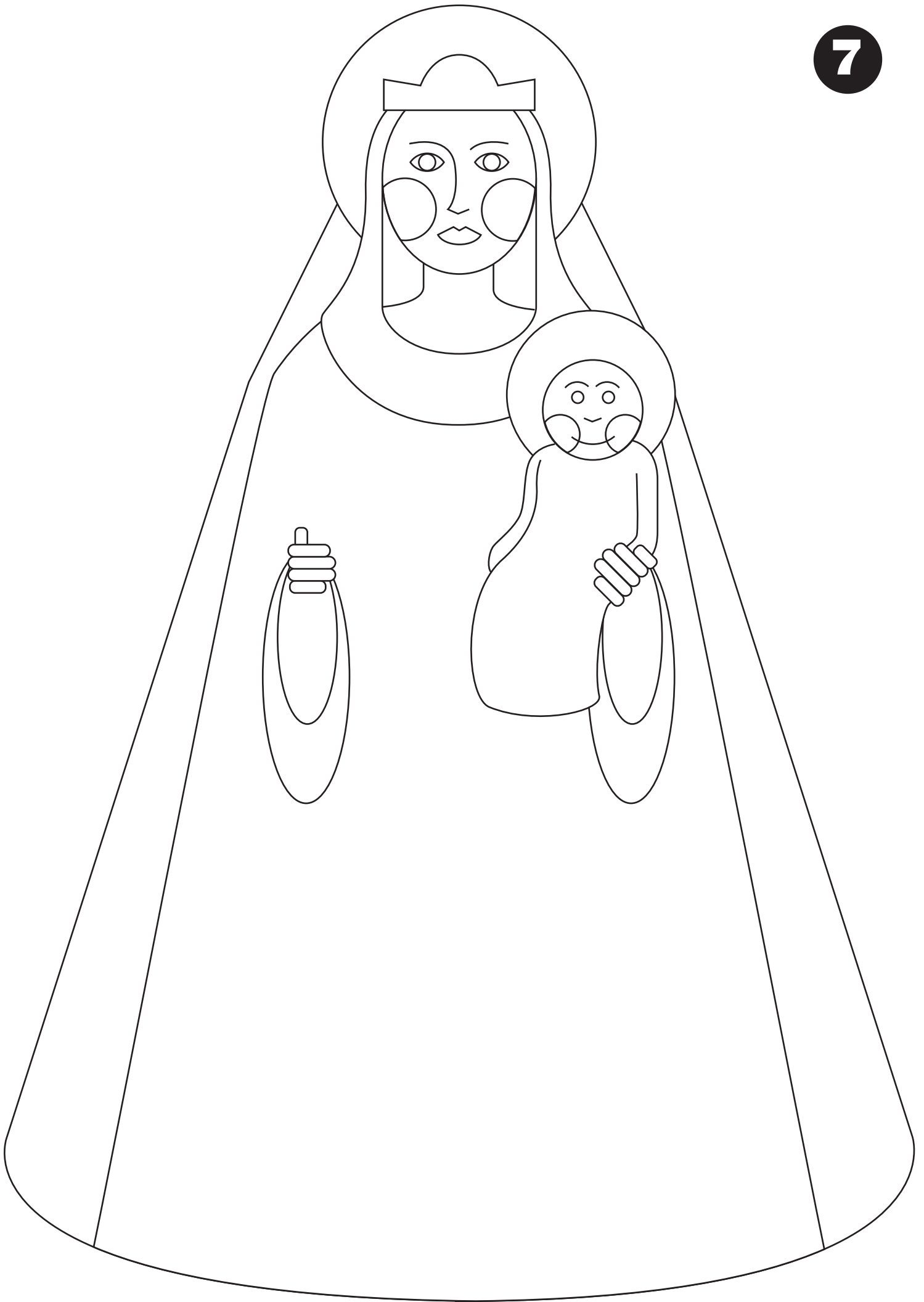
De partituren van deze liederen worden via <http://actief.virgajessefeesten.be> vrij ter beschikking gesteld, in de hoop dat de Virga Jesse ook ver buiten haar stad mensen muzikaal inspireert. Van heel wat liederen zijn ook bewerkingen en partituren voor de begeleiding beschikbaar. Verschillende daarvan zijn van de hand van Paul Steegmans.

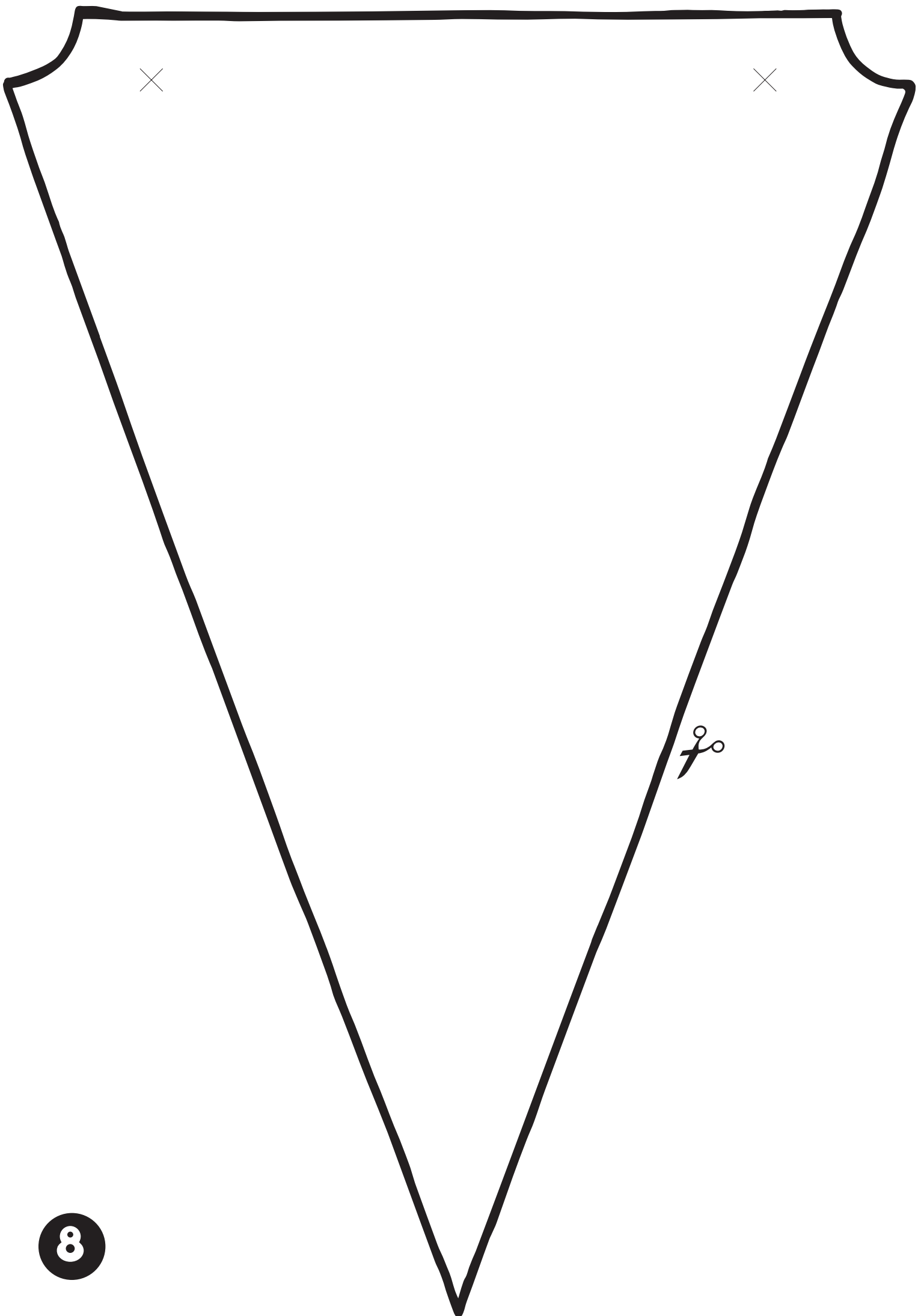
De dubbel-cd '7x7. Zingen voor de Virga Jesse' en het bijhorend liederenboek zijn verkrijgbaar in de webshop.

ANDERE VIRGA JESSELIEDEREN

Naast de muziek uit de zeven laatste ommegangen werd en wordt nog gecomponeerd voor de Virga Jesse. Zo componeerde A. Hamoir een cantate voor de Virga Jesse. De uitvoering van dit werk was een hoogtepunt tijdens verschillende edities van de Virga Jessefeesten in de 19de en vroeg 20ste eeuw. Armand Preud'homme zette in 1961 een Virga Jesselied van Lambert Swerts op toon. Maar misschien is 'Slevreuke van 't Seveste Joar' dat voor een Hasseltse revue geschreven werd nog wel het meest gekende lied onder Hasselaren. Momenteel wordt ook deze muziek geïnventariseerd. Wie nog kennis heeft van muziek of liederen uit de context van de Virga Jessefeesten mag dit altijd laten weten.

KOPIEER
MIJ
MAAR

8

BRIEF AAN JE 7 JAAR OUDERE ZELF

VOLG DEZE SCHRIJFSTAPPEN BIJ HET SCHRIJVEN VAN JE BRIEF:

Je schrijft de brief aan jezelf, dus schrijf ook in de IK-vorm.

Maak een samenvatting van jezelf op dit moment.

Wat zijn je interesses?
Wie zijn je vrienden?
Welke hobby's doe je nu?

Maak nu een voorstelling van jezelf binnen 7 jaar.

Zit je nog op school? Zoja, in welke school zit je?
Welke richting volgde je in het middelbaar?
Voor welk beroep kies je, wat ga je studeren?
Waar kijk je naar uit? Wat lijkt je cool als je 7 jaar ouder bent?
Waar heb je schrik voor?
Waar ben je goed in? Welke hobby's doe je (nog)?
Wat wil je later bereiken? Wat zijn je volgende toekomstdromen?

Maak jezelf ook een voorstelling van de wereld.

Zijn er grote verschillen met nu?
Zijn er uitvindingen, ontdekkingen die het leven makkelijker of net moeilijker maken?
Vind je het leven leuker, anders, makkelijker of moeilijker dan nu?

De opbouw van de brief:

de datum
(gebruik de maand + dag van vandaag - tel 7 jaar bij het jaartal van vandaag)
de aanspreking
de inhoud van je brief
afsluiting
je naam

BRIEF AAN MIJN 7 JAAR OUDERE ZELF

RECEPT ERWTENSOEP

WAT HEB JE NODIG VOOR DE TRADITIONELE ERWTENSOEP?

Ingrediënten voor 4 personen

300g aardappelen	1 takje tijm
250g gezouten spek*	1 blaadje laurier
300g spliterwten	peper
1 grote ui	1,2 liter groentebouillon (of vleesbouillon)
1 tak bleekselder	

BEREIDING

- 1 Laat de erwten 24 uur weken in koud water.
- 2 Schil de aardappelen, pel de ui en snij samen met de selder in gelijke stukken.
- 3 Giet de erwten af en doe ze met 1,2 liter groentebouillon in een kookpot en breng aan de kook.
- 4 Doe er het spek*, tijm en laurier bij en laat onder deksel gedurende 30 minuten koken.
- 5 Voeg de groenten toe en laat nog een twintigtal minuten koken.
- 6 Haal het spek en de kruiden uit de soep en mix de soep.
- 7 Snij het spek in blokjes en bak krokant.
- 8 Serveer ze samen met de soep.
Werk eventueel het geheel af met croutons.

*Hou je meer van vegan erwtensoep, dan kan je het spek gewoon weglaten.

VEEL PLEZIER

BRONNEN VIRGAWATTE?-TOOLKIT

Christiaens, R., Lambrechts, L., & Quintiens, L. (2003). *Virga-Jessebasiliek*. Hassel.be. (z.d.). www.hassel.be.

Ilsen, M. (2010). *Don Christoph, De Langeman: Een reuzenverhaal* (1ste editie). Hombeek: WWT.

Moors, B. (1989). *Virga Jessefeesten 1989 Straatversieringen*.

Rotsaert, P. H., B., & Lambrechts, C. (2017). *Mirakelen van de Virga Jesse, toen en nu nog*. Philippe H. Rotsaert.

Van Der Straeten, J.-F. (2014). *Historisch overzicht van de Broederschap van de Virga Jesse 1314-2014*. Stad Hasselt.

Verbeek, G., & Judo, P. (1988). *Virga Jesse schat van de Hasselaar*. Hasselt: Comité Zevenjaarlijkse Virga-Jessefeesten, 1988 (Hasselt: Sint Quintinusdrukkerij).